

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Nader ecologisch onderzoek De Gloep Exloo

Opdrachtgever:

projectnummer: 030.81.51.00.00.01

Onderwerp: notitie nader ecologisch onderzoek BP De Gloep Exloo

Datum: 08-10-2018

Aanleiding

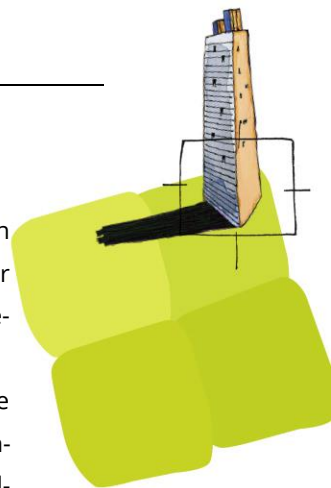
In het kader van het plan voor sloop en nieuwbouw van bebouwing aan de Fabrieksstraat in Exloo, is op 1 augustus 2017 ecologisch onderzoek uitgevoerd. Uit dit onderzoek komt naar voren dat in de te slopen bebouwing in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) beschermde vleermuisverblijfplaatsen aanwezig kunnen zijn.

Om inzichtelijk te maken wat het terreingebruik van vleermuizen is en of als gevolg van de beoogde ontwikkelingen sprake is van overtreding van verbodsartikelen van de Wnb, is aanvullend onderzoek uitgevoerd. Voorliggende notitie beschrijft de resultaten van dit aanvullend onderzoek.

Beschrijving plangebied

Het plangebied betreft een voormalig fabrieksterrein tussen de Fabrieksstraat en Buinerweg in Exloo. Binnen het plangebied zijn twee grotere bedrijfsgebouwen aanwezig. Aan de noordrand van het plangebied, ter hoogte van Fabrieksstraat 28, ligt een oud vervallen fabrieksgebouw met platte daken dat is opgetrokken uit bakstenen muren. Het glas van een aantal ramen van het gebouw is kapot. Het tweede bedrijfsgebouw betreft het adres Fabriekstraat 20a. Dit gebouw van recentere datum is eveneens opgetrokken uit bakstenen muren. Het heeft een plat dak met bitumen dakbedekking en wordt gebruikt voor de opslag van goederen en materieel.

Om beide gebouwen is bestrating aanwezig. Verder bestaat het overgrote deel van het plangebied uit grasland en ruigte. Binnen het plangebied is op beperkte schaal opgaande beplanting aanwezig in de vorm van groenperken, struweel, jong bos en solitaire bomen. Permanent oppervlaktewater ontbreekt binnen het plangebied. Wel zijn enkele greppels aanwezig die die gedurende het grootste deel van het jaar droog staan.

Onderzoeksmethode

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd op basis van het Vleermuisprotocol 2017¹. Dit protocol is ontwikkeld door het Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging in overleg met de voormalige Dienst Landelijk Gebied en de voormalige Gegevensautoriteit Natuur.

Vleermuizen maken verspreid over het jaar gebruik van verschillende verblijven (winter-, kraam-, zomer- en paarverblijfplaats). Een volledig vleermuisonderzoek naar vaste verblijfplaatsen bestaat gemiddeld uit vijf inventarisaties die verspreid over de periode half mei tot en met begin oktober worden uitgevoerd. Op deze manier wordt een seizoensbreed beeld verkregen van het gebruik van het plangebied door vleermuizen. Drie inventarisaties (2 avond- en 1 ochtendbezoek) zijn uitgevoerd in de periode half mei - half juli (specifiek gericht op de aanwezigheid van kraam- en zomerverblijven) en drie inventarisaties in de periode half augustus - begin oktober (gericht op de aanwezigheid van paar- en zomerverblijven). De inventarisaties zijn uitgevoerd door twee ecologen per inventarisatie. De weersomstandigheden tijdens de inventarisatie worden weergegeven in tabel 1.

Tabel 1. Omstandigheden tijdens de vleermuisinventarisaties

Datum	Tijdsduur	Zonsondergang/opkomst	Weer	Temperatuur
29-08-2017	20:30 – 22:30 uur	20:32 uur	bewolkt, windstil, tussen 21:15 uur en 21:35 uur een forse regenbui	22°C
21-09-2017	19:45 - 21:50 uur	19:41 uur	vrijwel onbewolkt, windstil	16°C
28-05-2018	21:20 – 23:45 uur	21:48 uur	Vrijwel onbewolkt, zwakke wind	21°C
02-07-2018	22:00 – 24:00 uur	22:05 uur	Onbewolkt, zwakke wind	15°C
10-07-2018	03:30 – 05:30 uur	05:31 uur	Bewolkt, zwakke wind	13°C
03-09-2018	20:25 – 22:25 uur	20:23 uur	Half bewolkt, windstil	20°C

Vleermuizen maken gebruik van echolocatie om zich te oriënteren in een gebied en voor het lokaliseren van prooien tijdens de jacht. Deze echolocatie vindt plaats door middel van ultrasone geluiden die de vleermuis produceert en zijn soortspecifiek (frequentie en ritme). Met behulp van een ultrageluiddetector (batdetector) kunnen deze geluiden voor mensen hoorbaar worden gemaakt. Bij het onderzoek is gebruikgemaakt van Pettersson D240x ultrasounddetectoren. Met een Edirol R 09-RH zijn geluidsopnamen gemaakt die later zijn geanalyseerd met behulp van het programma Wavesurfer 1.8.5.

¹ <http://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>.

Resultaten

INVENTARISATIE 29 AUGUSTUS 2017

Op de avond van 29 augustus werd om 20:44 de eerste vleermuis waargenomen. Het ging om een overvliegende laatvlieger. Kort na 21 uur werden nog 4 laatvliegers waargenomen die op vrij grote hoogte van noord naar zuid over het plangebied vlogen. Tijdens de regenbui vloog om 21:17 uur en om 21:31 uur een laatvlieger in rechte lijn in noordelijke richting over het plangebied. Hierbij ging het mogelijk om terugvliegende exemplaren als gevolg van de regen. Behalve laatvliegers, zijn uitsluitend enkele gewone dwergvleermuizen waargenomen tijdens de inventarisatie. Enkele exemplaren vlogen aan de zuidzijde van de fabriek langs en ten noorden van de fabriek werd één langsvliegende gewone dwergvleermuis waargenomen. De dieren toonden geen binding met de bebouwing. Uitvliegende dieren zijn niet waargenomen.

INVENTARISATIE 21 SEPTEMBER 2017

Tijdens het avondbezoek op 21 september vloog een eerste gewone dwergvleermuis om 20 uur heen en weer voor de voorgevel van een woning ten noorden van de Fabrieksstraat, net ten noorden van het plangebied. Hier is naar alle waarschijnlijkheid een verblijfplaats aanwezig. Na 20 uur vlogen enkele gewone dwergvleermuizen over of langs het fabrieksgebouw aan de noordzijde van het plangebied, zonder dat er uitvliegende dieren werden waargenomen. Ook bij het gebouw midden in het plangebied (Fabrieksstraat 20a) vloog een gewone dwergvleermuis. Vanaf 20:34 uur werd aan de noord- en zuidzijde van het fabrieksgebouw en aan de oostzijde van het gebouw aan de Fabrieksstraat 20a in totaal 2 of 3 gewone dwergvleermuizen waargenomen die regelmatig sociale roepjes lieten horen.

Verder werden gedurende de avond enkele overvliegende laatvliegers en een overvliegende ruige dwergvleermuis waargenomen.

INVENTARISATIE 28 MEI 2018

Op de avond van 28 mei werd om 22:03 uur de eerste vleermuis waargenomen. Het betrof een in oostelijke richting langsvliegende gewone dwergvleermuis tussen het fabrieksgebouw en het gebouws aan de Fabrieksstraat 20a. Verspreid over de avond werden nog enkele langsvliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Waarnemingen die duiden op de aanwezigheid van een verblijfplaats, uitvliegende dieren, zijn niet gedaan. Om 22:43 vloog een laatvlieger richting het oosten over de noordrand van het plangebied. Vanaf 22:53 uur foerageerden een laatvlieger enige tijd boven de opgaande beplanting aan de oostrand van het plangebied. Vanaf 23 uur werd hier ook een rosse vleermuis foeragerend waargenomen.

INVENTARISATIE 2 JULI 2018

Op de avond van 2 juli vlogen 5 gewone dwergvleermuizen tussen 22:19 en 22:35 uur over de noordrand van het plangebied in oostelijke richting langs de Fabrieksstraat en over het fabrieksgebouw.

Vanaf 22:35 foerageerde enkele gewone en ruige dwergvleermuizen onder de bomen langs de Fabrieksstraat buiten het plangebied. Om 23:25 uur werden hier ook enkele sociale roepjes van gewone dwergvleermuis gehoord. Uitvliegende vleermuizen zijn niet waargenomen en de op deze locatie waargenomen vleermuizen toonden geen binding met de bebouwing. Aan de zuidzijde van het gebouw werd om 23:22 uur een in zuidelijke richting langsvliegende watervleermuis waargenomen die uit de richting van het gebouw aan kwam vliegen.

Bij het gebouw van Fabrieksstraat 20a werden om 22:43 uur twee langsvliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen en om 23:07 uur vloog een exemplaar even heen en weer aan de westzijde van het gebouw. Uitvliegende vleermuizen zijn niet waargenomen.

Om 22:27 en 22:46 uur werd aan de oostzijde van het plangebied een langsvliegende laatvlieger waargenomen. Andere vleermuissoorten zijn niet waargenomen tijdens de inventarisatie.

INVENTARISATIE 10 JULI 2018

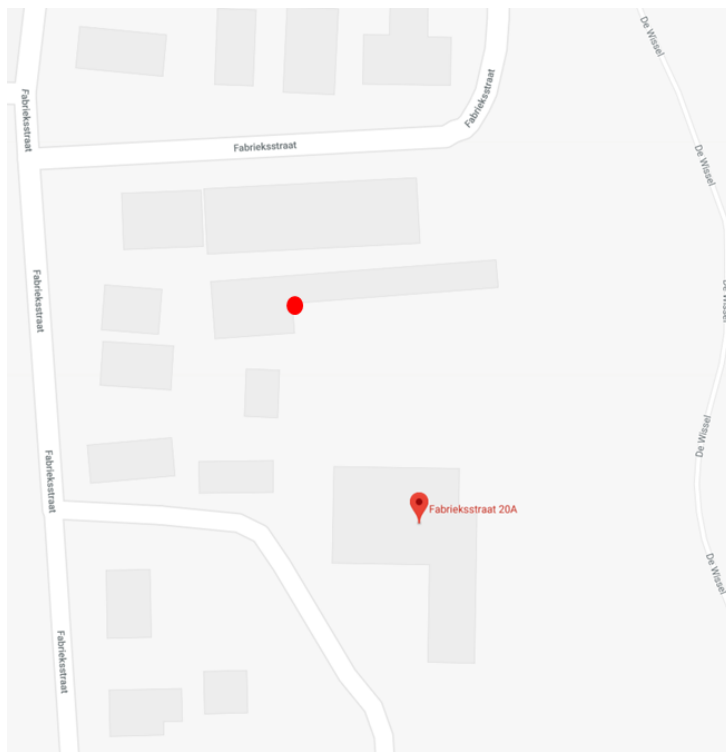
Tijdens het ochtendbezoek op 10 juli werd de eerste vleermuis om 03:40 uur waargenomen. Het betrof een laatvlieger die in noordelijke richting over de oostzijde van het plangebied vloog. Tussen 4 en 5 uur vlogen af en toe 1 tot 2 gewone dwergvleermuizen rond het fabrieksgebouw aan de noordzijde van het plangebied. Om 05:01 uur vloog hier 1 gewone dwergvleermuis in bij een loodflapverbinding tussen een laag dak en de muur van de verdieping daarboven. De locatie is in figuur 1 aangegeven. Andere aanwijzingen die duiden op de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen, zoals zwermende of invliegende dieren zijn niet waargenomen.

INVENTARISATIE 3 SEPTEMBER 2018

Op 3 september 2018 is een extra veldbezoek uitgevoerd in verband met de waarneming van een watervleermuis op 2 juli aan de zuidzijde van het gebouw. Deze watervleermuis kwam in rechte lijn aanvliegen vanaf het gebouw, waarbij niet duidelijk was of het ging om een dier wat over het gebouw aan kwam vliegen of wat wegvloog uit het gebouw. Verblijfplaatsen van watervleermuis in gebouwen zijn zeer zeldzaam, maar er zijn enkele gevallen bekend van een verblijfplaats in een gebouw. Om meer zekerheid te krijgen over de aan- of afwezigheid van een verblijfplaats is een extra bezoek uitgevoerd, waarbij gepost is op de locatie van de waarneming op 2 juli. Tijdens dit bezoek is geen watervleermuis waargenomen.

Op grond van de inventarisatie op 3 september en gezien het ontbreken van waarnemingen van waternivleermuis tijdens 3 andere inventarisaties, kan worden geconcludeerd dat geen verblijfplaats van deze soort aanwezig is.

Figuur 1. Locatie waar op 10 juli 2018 een invliegende gewone dwergvleermuis werd waargenomen (rode stip) in het voormalige fabrieksgebouw aan de noordzijde van het plangebied.

Functie van het plangebied voor vleermuizen

Bij vleermuizen wordt onderscheid gemaakt in de volgende functies: kraamverblijf, zomerverblijf, paarverblijf, winterverblijf, foerageergebied en vliegroute.

Op basis van de hierboven beschreven inventarisaties kan worden geconcludeerd dat in het voormalige fabrieksgebouw aan de noordrand van het plangebied een paar-/zomerverblijfplaats van een mannetje van gewone dwergvleermuis aanwezig is. In het gebouw van Fabrieksstraat 20a zijn geen in- of uitvliegende vleermuizen waargenomen, maar tijdens het bezoek op deze avond werd bij dit gebouw wel een gewone dwergvleermuis waargenomen die regelmatig sociale roepjes liet horen. Paarverblijfplaatsen van solitaire mannetjes van gewone dwergvleermuis zijn moeilijk aan te tonen, dus het is niet uitgesloten dat ook in dit gebouw een paar-/zomerverblijfplaats van een mannetje van gewone dwergvleermuis aanwezig is.

De kans is klein dat de gebouwen tevens als winterverblijfplaats fungeren, doordat de gebouwen niet (meer) worden verwarmd. Hierdoor zijn naar verwachting niet of nauwelijks vorstvrije ruimtes in de gebouwen aanwezig.

Het plangebied vormt onderdeel van het foerageergebied van lage aantallen van gewone dwergvleermuis. Daarnaast zijn incidenteel foeragerende of passerende exemplaren van ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis waargenomen. De waarnemingen duiden erop dat het plangebied geen belangrijk foerageergebied vormt voor de aangetroffen soorten.

Tijdens verschillende inventarisatierondes zijn laatvliegers waargenomen die hoog over de noord- en oostzijde van het plangebied vlogen. Mogelijk volgen de laatvliegers de opgaande beplanting aan de oostrand van het plangebied en ten oosten van het plangebied, aangezien de meeste individuen van noord naar zuid en vice versa over de oostrand van het plangebied vlogen. Het plangebied vormt daarom naar verwachting een onderdeel van een vliegroute van een klein aantal laatvliegers.

Conclusie

In het plangebied zijn één paar-/zomerverblijfplaats van een solitair mannetje van gewone dwergvleermuis aangetroffen in het te slopen fabrieksgebouw. Daarnaast is in het gebouw aan de Fabrieksstraat 20a mogelijk ook een paar-/zomerverblijfplaats van een solitair mannetje van gewone dwergvleermuis aanwezig. De kans is klein dat de gebouwen tevens als winterverblijfplaats fungeren, doordat de gebouwen niet (meer) worden verwarmd. Hierdoor zijn naar verwachting niet of nauwelijks vorstvrije ruimtes in de gebouwen aanwezig.

Als gevolg van de sloop van de gebouwen is sprake van een verbodsovertreding ten aanzien van vleermuizen. Daarom dient voor gewone dwergvleermuis een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd.

Bij uitvoering van het plan gaat geen essentieel foerageergebied voor vleermuizen verloren. In het plangebied foerageren lage aantallen vleermuizen waarvoor in de directe omgeving in ruime mate alternatief en hoogwaardig foerageergebied aanwezig is. Bovendien blijft in het plangebied geschikt foerageergebied voor vleermuizen aanwezig, doordat de ruimte tussen de te bouwen woningen groen ingericht wordt.

Een vliegroute van laatvlieger die hoog over de noord- en oostzijde van het plangebied vliegen wordt niet onderbroken bij uitvoering van de werkzaamheden. Bij uitvoering van het plan blijft de opgaande beplanting aan de oostrand van het plangebied behouden en de bouw van een aantal woningen zorgt niet voor onderbreking van de vliegroute. Wel wordt geadviseerd om tijdens de sloop-, aanleg- en gebruiksfase uitsluitend verlichting in te zetten met gerichte armaturen die geen lichtuitstraling

Ruimte voor de leefomgeving

richting de omgeving veroorzaken. Dit is niet alleen goed voor de vliegroute van laatvliegers, maar ook voor de binnen het plangebied foeragerende vleermuizen.